

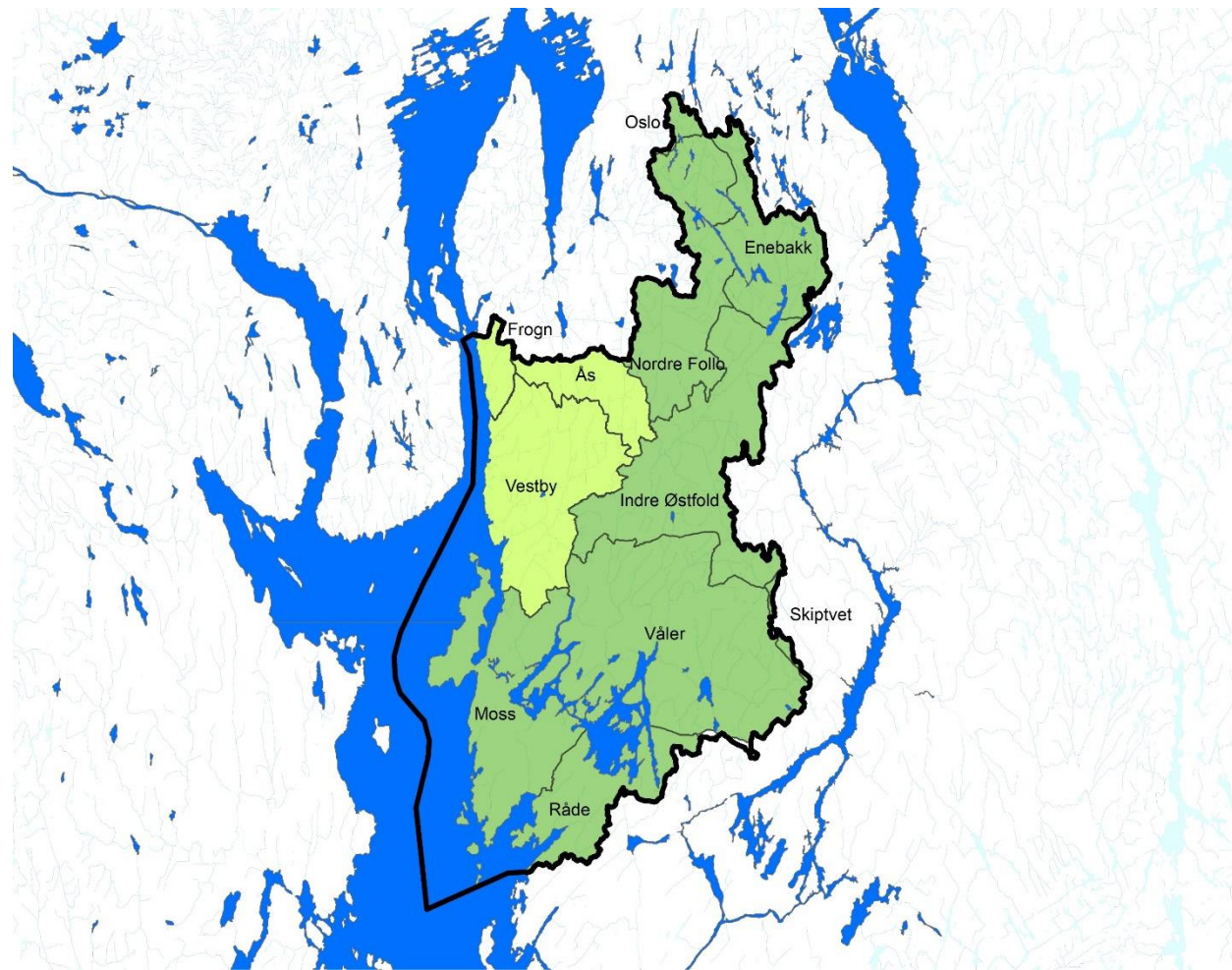
Gjennomførte tiltak i jordbruket i vannområde Morsa

Norsk vannforening, 29. januar 2025

Carina Rossebø Isdahl, daglig leder vannområde Morsa

Vannområde Morsa

Bakgrunn:

Dårlig vannkvalitet i Vansjø

- Drikkevannskilde
- Viktig rekreasjonsområde

Behov for samarbeid:

- Kunnskap
- På tvers av sektorer
- Alle kommunene i nedslagsfeltet

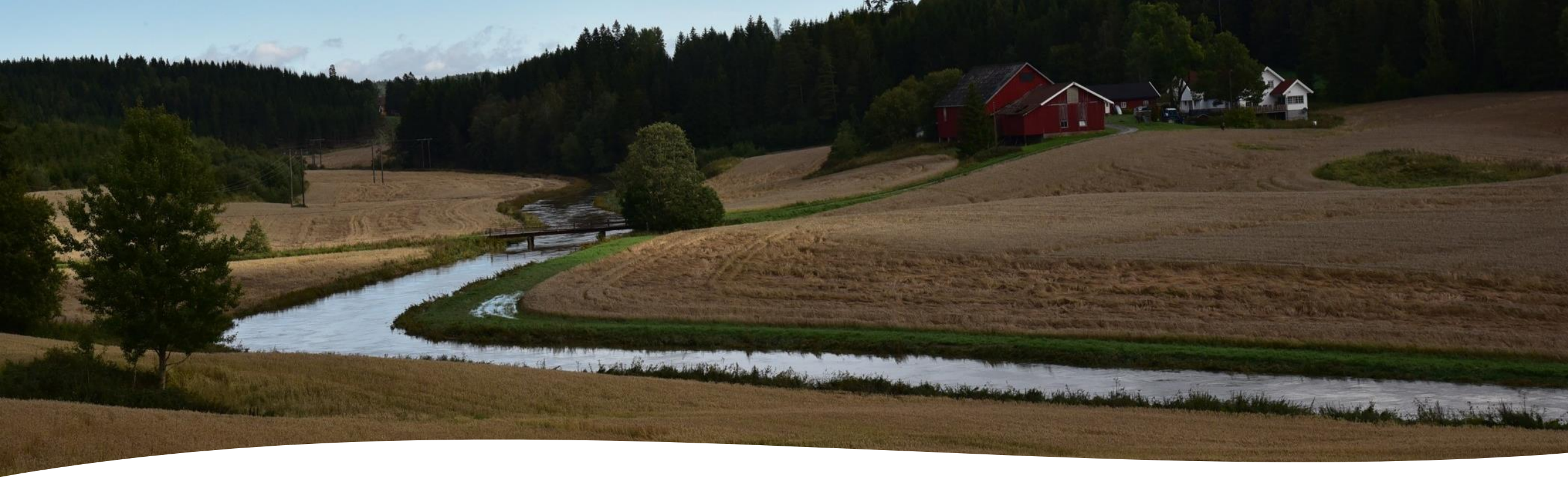
Morsa-prosjektet etablert 1999

Behov for omfattende tiltak innen landbruk og avløp!

*Giftige blågrønne alger farget vestre og nedre Vansjø grønn, og førte til bade-
forbud fra 2001-2007. Foto: Eva Skarbøvik/Bioforsk*

Landbrukstiltak:

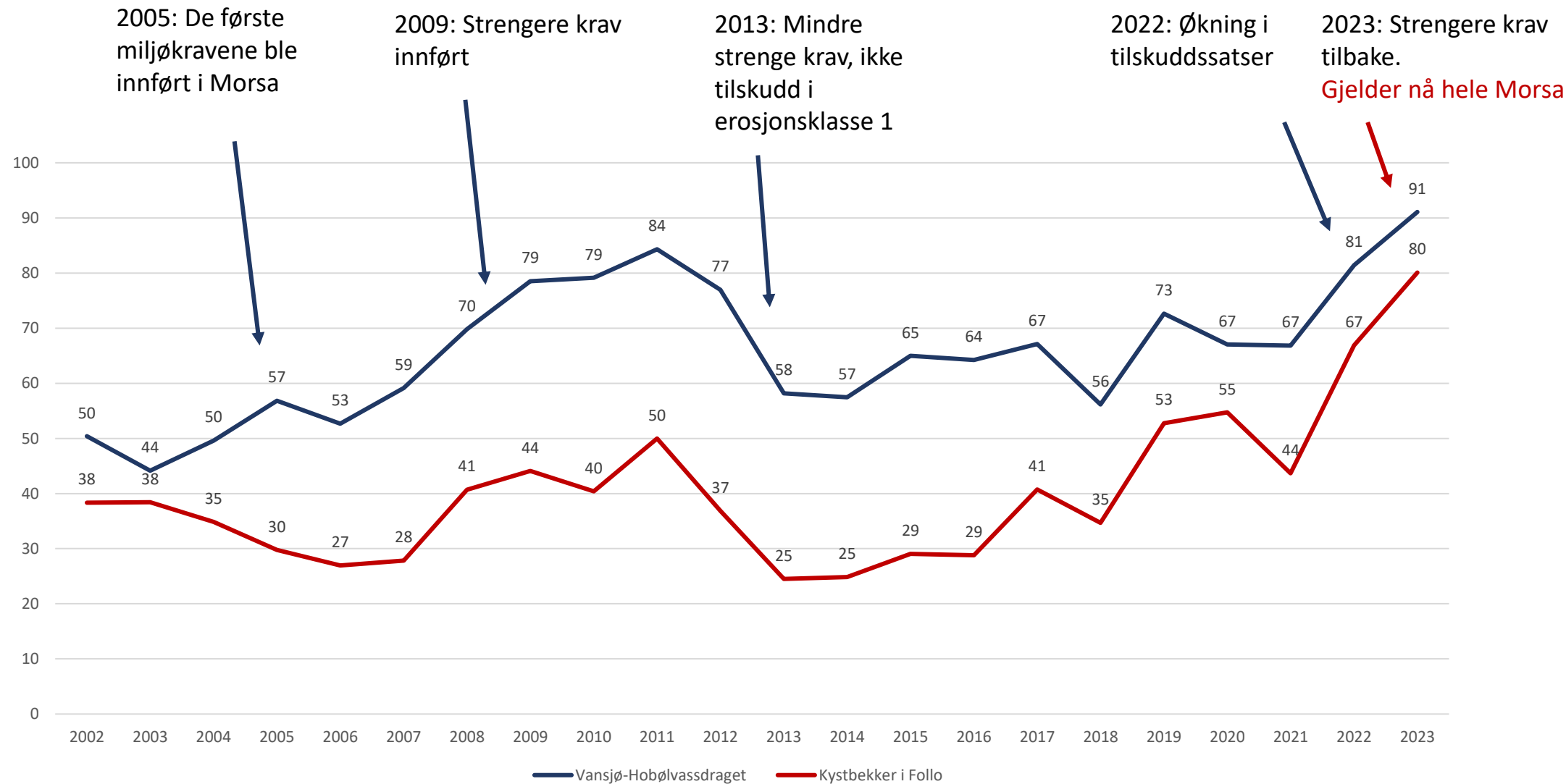
- Redusert jordarbeiding (stubb)
- Gras på særlig utsatte arealer
- Riktig gjødsling
- Fangvekster
- Fangdammer og fordrøyningsdammer
- Hydrotekniske tiltak
- Kantvegetasjon langs vassdrag
- Bekkekanter

Viktig for landbrukstiltak

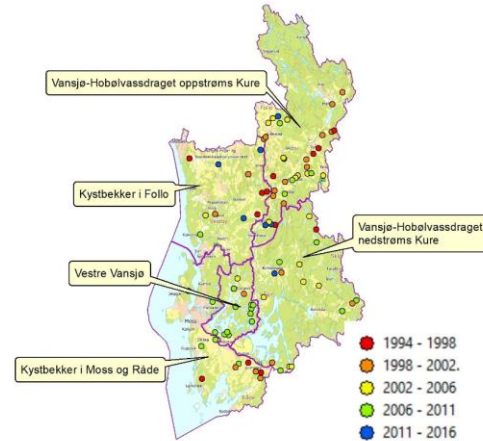
- Miljøkrav i landbruket
- Forutsigbare tilskuddsordninger
- Ny og strengere gjødselbrukforskrift
- Kunnskap og forståelse hos bøndene

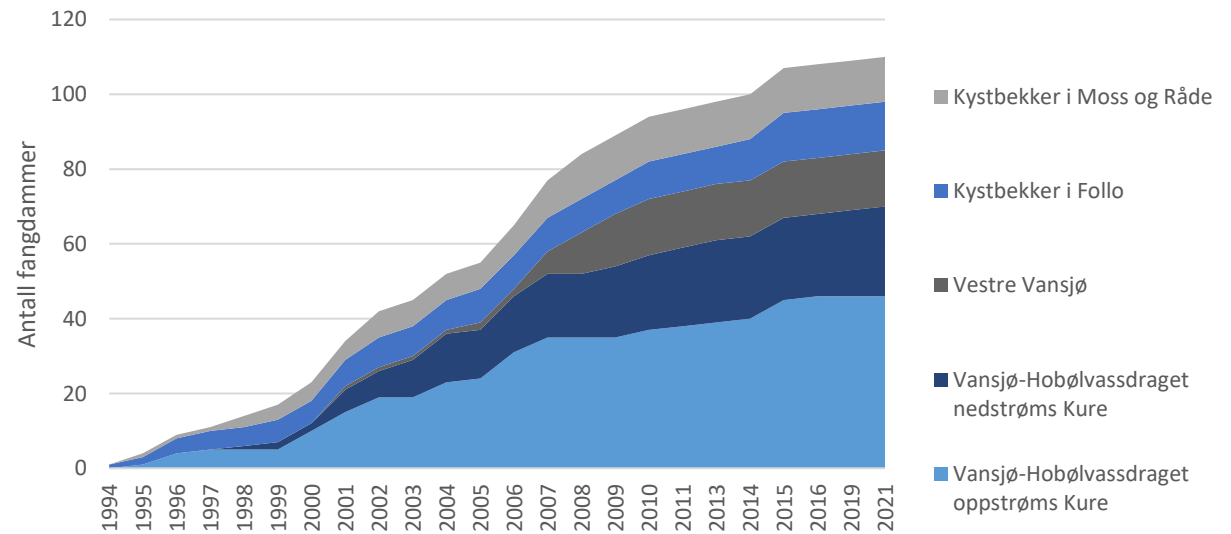
Redusert jordarbeiding (% kornareal med ingen jordarbeiding høst)

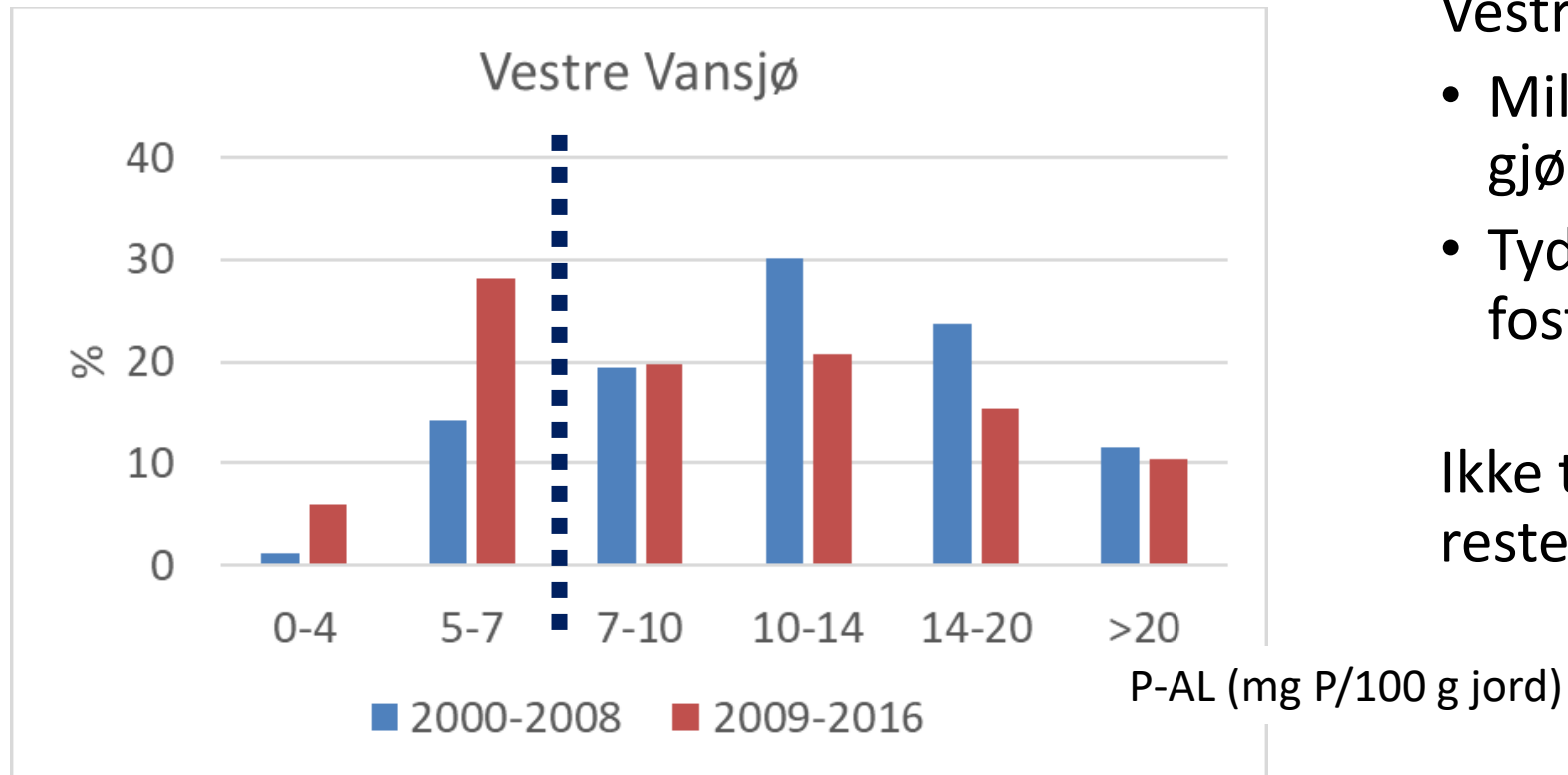
Fangdammer

- Etablert omtrent 110 fangdammer i Morsa
- Vedlikehold er viktig

Endring i jordas fosforstatus

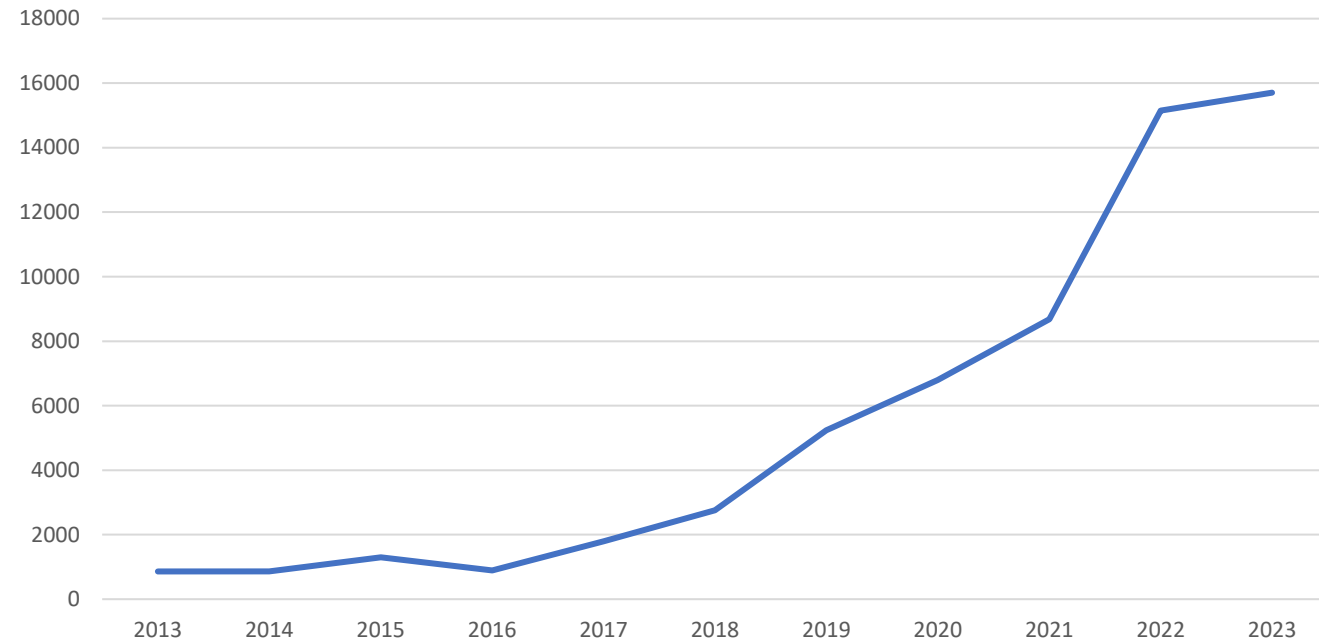

Vestre Vansjø:

- Miljøavtaler med redusert gjødsling
- Tydelig reduksjon i fosforinnhold i jordprøver

Ikke tydelige endringer i resten av Morsa

Fangvekster i Morsa (daa)

NLR, ØST ER ANSVARLIG. Else Villadsen fra NLR. Øst er ansvarlig for prosjektet. De mener fangvekster øker matproduksjonen og er et godt klimatiltak.

I DEMONSTRASJONSFELTET: for ettersådde fangvekster finner vi blanding av Reddikk, vikker og boghvete.

Foto fra artikkel i Vestby avis

Kunnskap og motivasjon

Hvorfor og hvordan skal bonden gjøre tiltak?

Forvaltning:

- Tiltaksanalyse
- Nettverk og felles kunnskapsgrunnlag
- Viktig kontaktpunkt mot bonden

Bonden:

- God dialog med landbrukskontorene
- Nyhetsbrev
- Informasjons- og dialogmøter
- Miljørådgivning
- Lokalt engasjement

Økt kunnskap om nitrogen-tiltak og jordhelse

Samarbeid med flere vannområder

- Felles studietur til Danmark
- Nitrogensamling med forvaltning, forskning og næring
- Nitrogen-kvelder og webinarer for gårdbrukere
- Grupperåd om jordhelse

Treplanting i bekkekanten

- Vegetasjon langs vassdrag er et «kinderegg» med mange positive effekter
- Satsning i flere år – samarbeid mellom flere vannområder
- Motivere grunneier/bonde til planting
- Tilbyr gratis treplanter (tilskudd)
- Plantet ut over 20.000 trær langs vassdrag i Morsa

Samarbeid med forskning

- Bruker forskningsmiljøene aktivt
- Deltar i flere forskningsprosjekter om landbrukstiltak og vann
- Eks FutureLakes og Optain

“Part funded by the European Union”

Effekt av tiltaksgjennomføring over tid

NIVA-rapport om utvikling i eutrofe innsjøer:

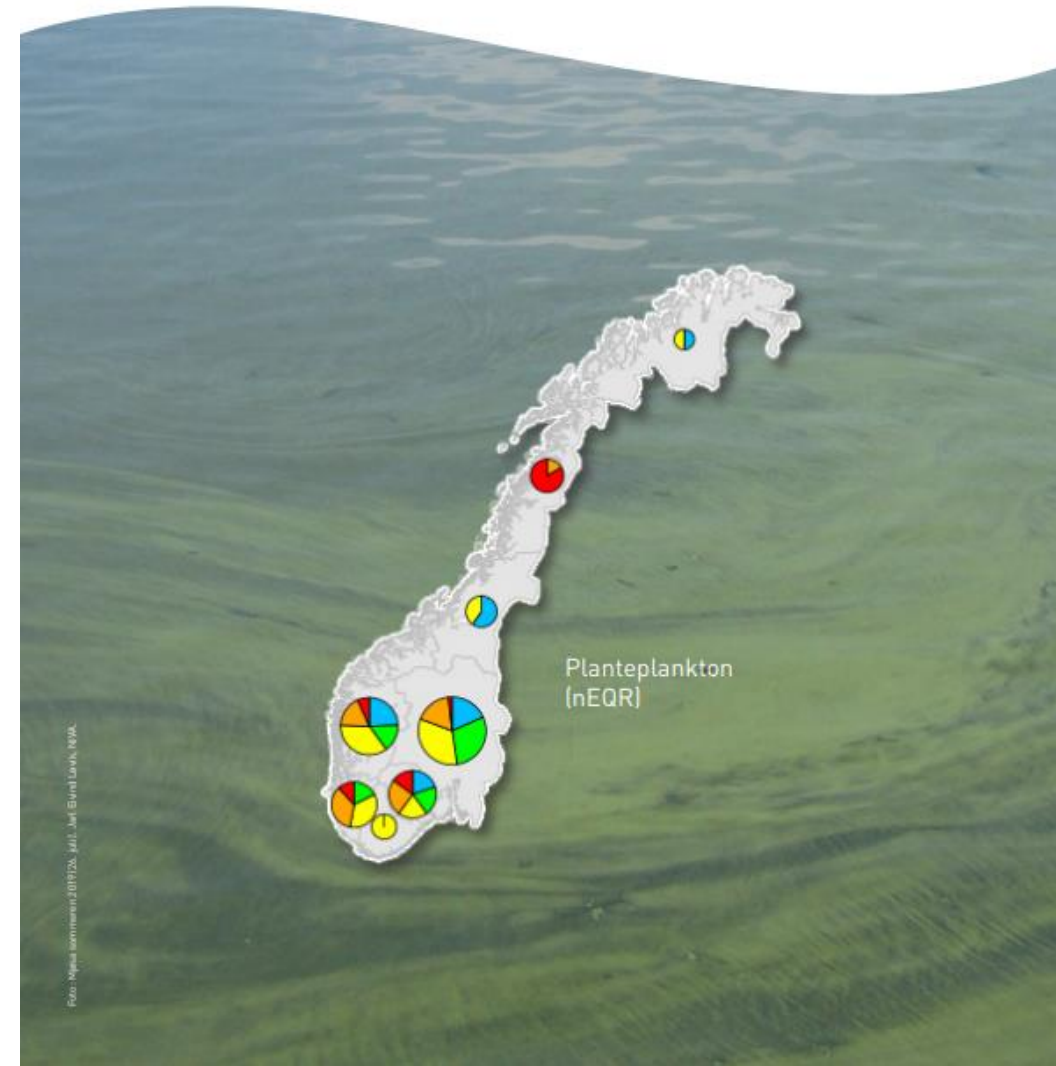
- Haldenvassdraget og Morsa to av tre vannområder i landet med positiv utvikling (tot-P og klorofyll)
- Resultat av innsats over lang tid innen avløp og jordbruk

Spørreundersøkelse i Østfold og Akershus:

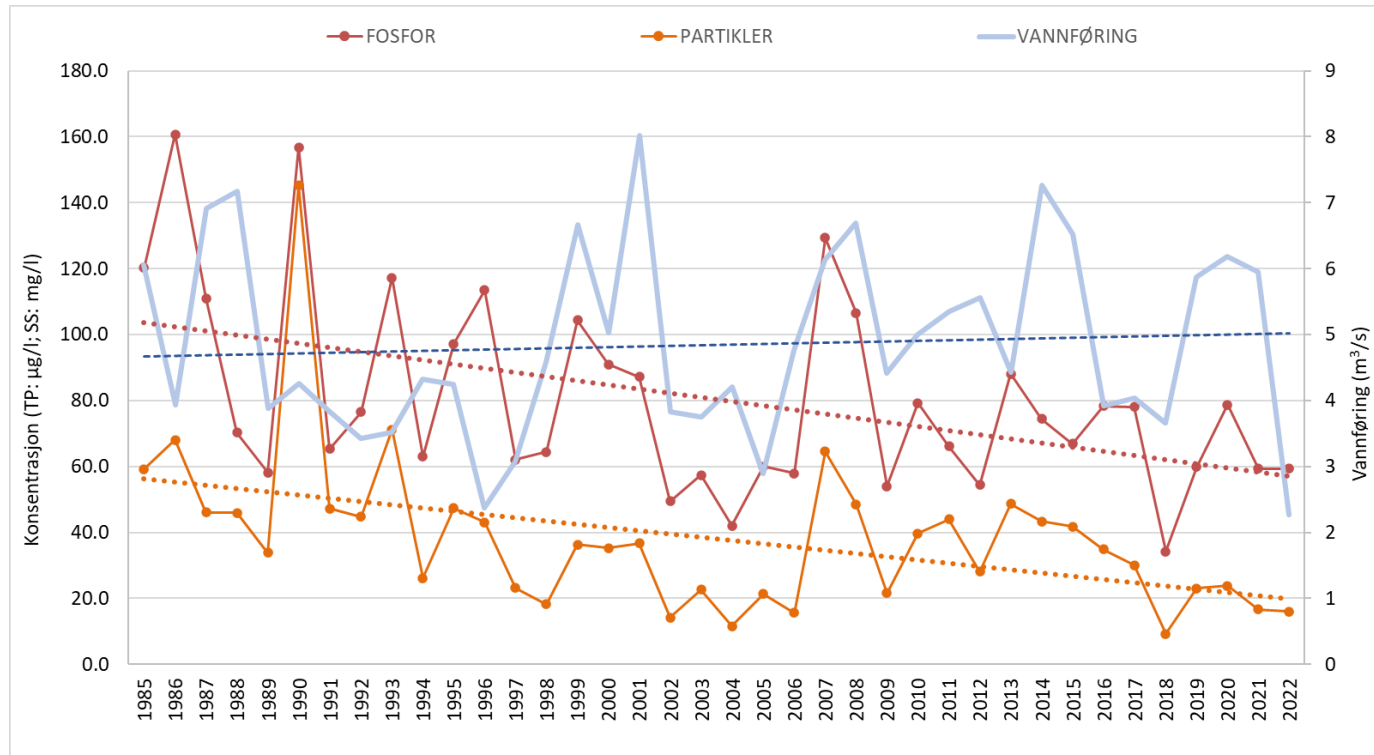
- Bønder i Morsa og Haldenvassdraget var mer positive til å gjennomføre miljøtiltak enn i andre vannområder
- Mer kunnskap og erfaring over tid

Eutrofiering av norske innsjøer

Tilstand og trender

Hobølelva – mindre fosfor og partikler

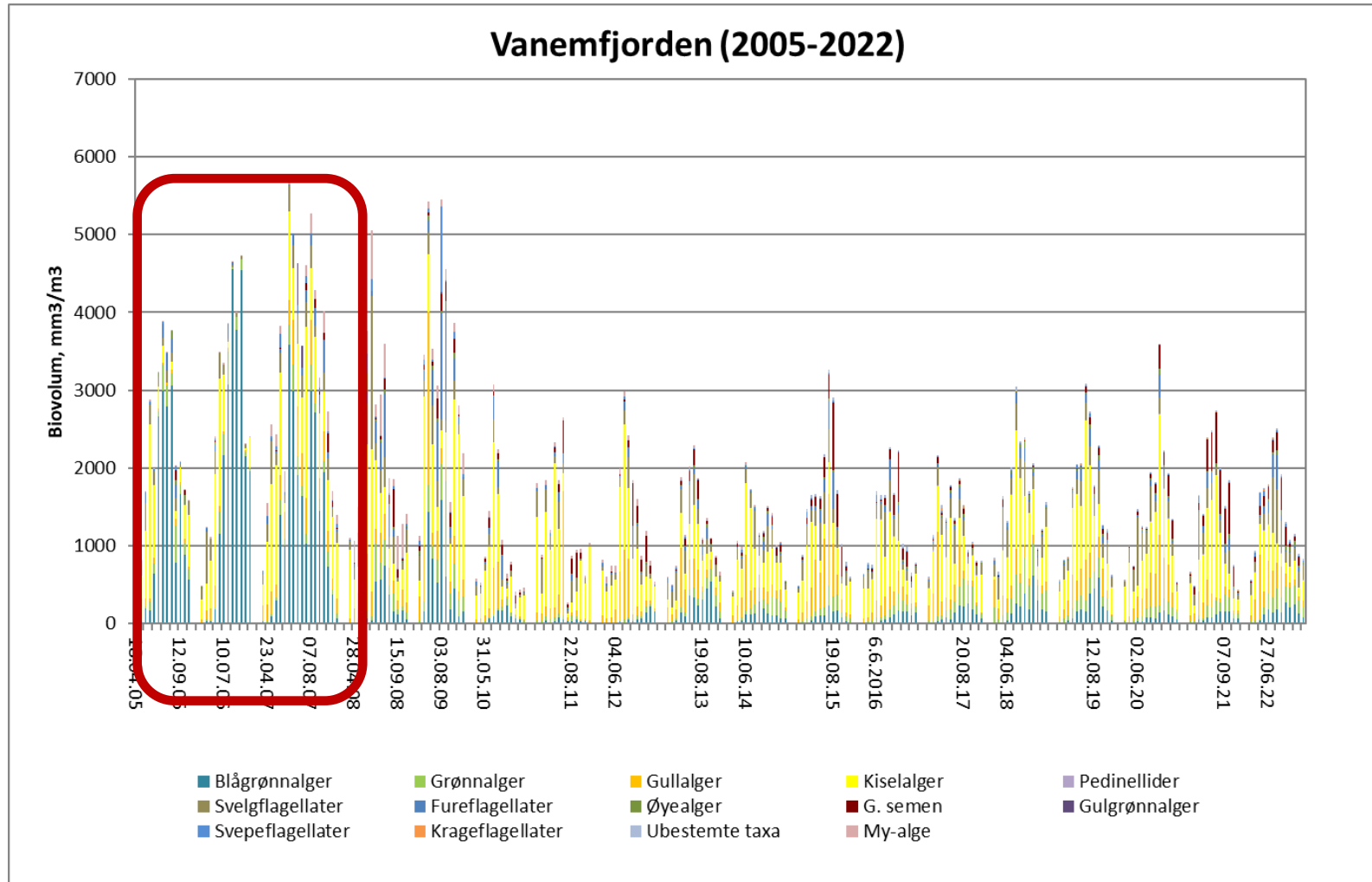

Konsentrasjoner av totalfosfor og partikler i Hobølelva ved Kure

Parameter	1985-2022	Forklaring
Vannføring	0,44	Ingen signifikant endring
TP årskonsentrasjon	0,0007	Signifikant nedadgående
SS årskonsentrasjon	0,0001	Signifikant nedadgående
TP-tilførsler	0,003	Signifikant nedadgående
SS-Tilførsler	0,002	Signifikant nedadgående
TN-tilførsler	0,34	Ikke signifikant endring

Alger i Vanemfjorden (Vansjø)

Innsats nytter!

Giftige blågrønne alger farget vestre og nedre Vansjø grønn, og førte til bade-
forbud fra 2001-2007. Foto: Eva Skarbøvik/Bioforsk

NYHETER

Fikk endelig badeplassen tilbake

F.h. Henrik L. Guterud, Sara Johansen, Sander Cornelius Linder Halnes og Julie Dahl koste seg stort med å bade i Nesparken i går.

Publisert: 11.07.08 02:00

Del